

Viktoria Shumskaya – Vladislav Yurashko: No Yesterday / No Tomorrow
Synagóga – Centrum súčasného umenia, Halenárska 2, Trnava
13. 12. (šť) 2018 – 3. 2. (ne) 2019

Výstava manželov Viktorie Shumskoy (1968, Lugansk) a Vlada Yurashka (1970, Poltava) je vizuálnou výpoveďou o myslení, konaní a prežívaní dvoch ľudí, dvoch ukrajinských umelcov, dvoch členov neúplnej rodiny, ktorí žijú z núdze a v „núdzovom režime“ na Slovensku. Ich niekoľkoročný pobyt i snaha o prežitie v improvizovaných pomeroch nášho krajského mesta je konfrontovaná s aktuálnym dňom na juhovýchode Ukrajiny, v tzv. „doneckej oblasti“ a na Kryme. No nielen tam: obaja majú skúsenosť so životom v „putinovskom Rusku“, hlavne v Moskve – okázalej metropole plnej pozlátká a paradoxov. Ich autentické skúsenosti dopĺňajú kratšie pobyty v menších i väčších metropolách západnej či južnej Európy. Výstava NO YESTERDAY / NO TOMORROW sa tak stala syntézou ich aktuálnych myšlienkových pochodov na základe skúseností s odlišnou realitou. Na jednej strane sa umelci vyrovnávajú s minulosťou – niektorými témami sovietskej histórie prelomu 80-90. rokov 20. storočia (objekty Vlada Yurashka) a zároveň je výstava reflexiou ich aktuálneho života v bezpečnom vákuu bez jasnejšej vízie budúcnosti (obrazy Viktorie Shumskoy). Trpká minulosť s neistou prítomnosťou bez perspektívy – to všetko vytvára bezútešnú atmosféru celku. Ani Yurashkom „na mieru“ vyrobený monumentálny ikonostas prepájajúci jednoduchú drevenú konštrukciu so štrukturovanými čiernobielymi abstraktnými obrazmi pocit z výstavy nezmierni. Práve naopak: geometrické tvary sú ostré, línie evokujú bližšie neurčené pôdorysy, ich celkové vyznenie i symbolika sú znepokojujúce. Rovnako znepokojuje aj autorom deklarovaná variabilita usporiadania obrazov – je to znak antisystému, veď oltárne obrazy (aj ikonostas) majú symboliku čitateľnú, pevne ukotvenú, každý výjav (ikona) má svoje miesto i význam. Yurashkov ikonostas predstavuje jeden z možných oltárov súčasnosti: vyznačuje sa estetickým dynamickým chladom, kresebné linky vytvárajú ťažko dešifrovateľné siete (narážka na paralelnú virtuálnu realitu?), hlavne však poskytuje širokú platformu pre interpretáciu či nadinterpretácie. Zdá sa však, že presne o toto autorom išlo: zachytiť svet (makropriestor) vo svojej surovosti alebo harmonickom „chlade“ bez emócií vo vzťahu k ich prítomnosti (mikropriestor), ktorý je plný „hmly a neistoty“ (V. Shumskaya).

Roman Popelár